

Střední škola technická, Přerov, Kouřilkova 8



Krizový plán SŠT

pro školní rok 2023/2024

Zpracovala: Ing. Peluhová Sylva, ŠMP

Schválil: Mgr. Šober František, ředitel školy

Aktualizace plánu ze dne 11. října 2016

V Přerově dne 31. 8. 2023

Postup školy v případě výskytu rizikového chování žáků – krizový plán školy

Škola: **Střední škola technická. Kouřilkova 1028/8, Přerov**
Tel. ústředna: +420 581 201 276
Tel. ředitel: +420 581 203 295
E-mail: isst@kourilkova8.cz
Webové stránky školy: <https://kourilkova8.cz/>

Krizový plán školy je součástí Preventivního programu školy a slouží k řešení rizikových situací ve škole. Krizový plán školy stanovuje závazný postup pro všechny pracovníky školy při řešení krizových situací ve škole.

Krizový plán školy vychází z těchto dokumentů:

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28
2. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10194/2002-14
3. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. 21149/2016
4. Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14423/99-22

Krizový plán vychází z těchto zákonů:

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální a právní ochraně dětí
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 140/1967 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
- Závazný pokyn policejního Prezidenta č. 8/2001 č. 4/2000 o vstupu Policie ČR do škol

Krizový tým:

Ředitel školy: Mgr. Šober František
E-mail: sober@kourilkova8.cz
Zástupce ředitele: Mgr. Havranová Zita
E-mail: havranova@kourilkova8.cz
Výchovný poradce: Mgr. BeranováBohdana
E-mail: beranova@kourilkova8.cz

Školní metodik prevence: Ing. Peluhová Sylva
E-mail: peluhova@kourilkova8.cz
Kariérová poradkyně: Ing. Peluhová Sylva
E-mail: peluhova@kourilkova8.cz
Školní psycholožka: Mgr. Možíšová Jana
E-mail: mozisova@kourilkova8.cz

Prevence rizikových jevů je ve škole zajišťována celoročně podle Preventivního programu školy. V prevenci rizikového chování žáků se zaměřujeme na předcházení vzniku a rozvoje rizikových jevů, které by mohly směřovat ke spáchání přestupků nebo dokonce trestných činů. Zjistí-li škola výskyt rizikového chování žáků, řeší jej podle dále uvedených postupů.

Dojde-li k porušení školního řádu týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy nebo výskytu jiných sociálně patologických jevů (**šikana, záškoláctví, rizikové sporty**) bude postupováno dle školního řádu a Metodického pokynu MŠMT ČR č.j.: 21291/2010-28 takto:

1. O řešení všech níže popsaných skutečností je informován ředitel školy.
2. Při řešení všech níže popsaných skutečností se provádí zápis, který je následně uložen u školní metodičky prevence nebo školní psycholožky. Individuální pohovor se žákem – dle konkrétní situace – třídní učitel, výchovná poradkyně, školní metodička prevence, školní psycholožka, ředitel, zástupce ŘŠ.
3. Podle zjištěných informací spolupráce s rodinou.
4. Doporučení a zprostředkování kontaktu s odborníky.
5. V případě nezájmu rodičů kontaktování příslušného odboru.
6. V případě dealerství oznámit Policii ČR.



Krizový plán školy – postup při vzniku problémů v oblasti zneužívání návykových látek (NL)

Je zakázána výroba, distribuce, přechovávání, šíření a propagace NL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek. Distribuce NL je považována za protiprávní jednání, může být kvalifikována jako trestný čin. Množství látky není rozhodující. Přechovávání NL je také protiprávní jednání, může být kvalifikováno jako přestupek nebo jako trestný čin. Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.

- Postup školy při výskytu podezřelé látky a při podezření na užití omamné látky žákem zpracovává metodický pokyn MŠMT – příloha 1 – Návykové látky - CO DĚLAT, KDYŽ – INTERVENCE PEDAGOGA - Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept.

Ve škole a na všech akcích pořádaných školou i mimo školu je žákům zakázáno nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek a sebemenší projevy jsou žáci povinni ihned hlásit vyučujícímu, výchovnému poradci, školnímu metodikovi prevence či jinému pedagogickému pracovníkovi,

Porušení tohoto zákazu je klasifikováno jako hrubé porušení školního řádu, z čehož plynou následující kázeňská opatření:

- a) u žáka se najde ve škole omamná látka – řeší výchovná komise, 3. stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze studia
- b) důvodné podezření na požití omamné látky ve škole - řeší výchovná komise, 3. stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze studia
- c) důvodné podezření, že žák přišel do školy pod vlivem omamné látky – řeší výchovná komise, 3. stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze studia
- d) distribuce omamné látky - výchovná komise, 3. stupeň z chování, podmíněné vyloučení ze studia nebo vyloučení ze studia
- e) opakované porušení zákazu – vyloučení ze studia

Výše zmíněná kázeňská opatření jsou pouze opatřeními školy, probíhají nezávisle na vyšetřování jiných orgánů (policie, orgánů sociálně právní ochrany dítěte apod.)

Z jednání je vždy vyhotoven zápis, kopii obdrží každý účastník, originál je součástí dokumentace školy.

Ve všech případech jsou informováni rodiče žáka.

Konzumace NL ve škole

1. Je-li žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy, v době vyučování nebo při akci pořádané školou, je nutné mu v další konzumaci zabránit.

2. Návykovou látku žákovi pracovník školy odebere za přítomnosti další osoby. K takovému účelu poslouží obálka – žák vloží NL za přítomnosti svědka do obálky, obálku pedagogický pracovník zalepí a svým podpisem, podpisem svědka a žáka zajistí objektivitu.
3. Podle zdravotního stavu žáka přivolá pracovník rychlou záchrannou službu.
4. Pokud není nutné volat rychlou záchrannou službu, sepíše pracovník o události záznam s vyjádřením žáka, a to za přítomnosti svědka, a informuje vedení školy. Záznam předá školnímu metodikovi prevence do jeho agendy.
5. V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou předlékařskou první pomoc a volá rychlou záchrannou službu a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve.
6. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník vyrozuměním zákonných zástupců.
7. Žák po požití NL není způsobilý pobytu ve škole a účasti na vzdělávání, je nutné, aby si jej převzali zákonní zástupci; pokud si jej nemohou zákonní zástupci převzít, může tak po jejich souhlasu učinit osoba blízká. V případě, že zákonné zástupce nelze sehnat nebo si odmítnou pro žáka přijet, je nutné požádat o součinnost Policii ČR a OSPOD.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky a dbát pokynů pracovníků školy. Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
9. Škola za podmínek stanovených v § 6 zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, splní oznamovací povinnost – informuje OSPOD podle místa bydliště dítěte.
10. Školní metodik prevence poskytne žákovi a jeho zákonným zástupcům informace o možnostech odborné pomoci.
11. Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. **Uživatel je rizikový sobě** a podle typu užití NL může být nebezpečný i okolí. Distributor se vždy dopouští jednání, které má znaky trestného činu. **V případě distribuce je stanovena oznamovací povinnost.**
12. Prokázané navádění jiných žáků k užívání NL je považováno za velmi rizikové a může naplňovat podezření z trestného činu. Nevztahuje se na něj ale oznamovací povinnost podle trestního zákoníku.
13. Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů, upravuje problematiku testování při důvodném podezření na ovlivnění návykovou látkou. Oprávnění k testování mají pouze speciální subjekty, kterým toto právo ukládá zákon – příslušník **Policie České republiky**, strážník obecní policie nebo osoba pověřená kontrolou podle jiného právního předpisu.
14. Stejný postup je i v případě, že žák přijde do školy intoxikován.

Distribuce NL ve škole

1. Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání splňující znaky trestného činu.
2. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
3. Pokud má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí škola o této skutečnosti vyrozumět místně příslušné oddělení **Policie ČR**, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
4. Pokud pedagogický pracovník zajistí NL, nemůže ji vyhodit nebo jinak znehodnotit, ale musí kontaktovat Policii ČR.

Přechovávání NL ve škole

1. Přechovávání NL je vždy protiprávním jednáním. Podle množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je toto protiprávní jednání buď přestupek, nebo v případě množství většího než malého trestný čin (provinění v případě nezletilého žáka). Toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
2. Pedagogický pracovník nehodnotí, o jaký typ porušení zákona se jedná a zda se žák dopustil přestupku, nebo trestného činu. Protiprávnost jednání kvalifikuje policejní orgán.
3. V případě podezření, že žák u sebe přechovává NL, je nutné tuto látku zajistit a předat ji policii. Pedagogický pracovník nesmí a není oprávněn takovou látku zlikvidovat nebo předat zákonným zástupcům. Pokud by tak postupoval, dopustil by se protiprávního jednání.
4. Pokud se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany dětí v obci s rozšířenou působností.
5. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

Nález NL ve škole

1. V případě, kdy zaměstnanec školy nalezne v prostorách školy látku, kterou považuje za NL postupuje takto:
 - a) Látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy a zpracuje písemný záznam o události.
 - c) O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění dané látky.
 - d) V případě časové překážky na straně Policie ČR je třeba látku za přítomnosti dalšího zaměstnance školy s použitím ochranných rukavic vložit do obálky, na kterou se napíše datum, čas a místo nález. Obálku je nutné přelepit, přelep opatřit razítkem SŠT a podpisem zaměstnance a uschovat do školního trezoru. Zajištěná látka bude následně předána Policii ČR...

2. V případě, kdy zaměstnanec školy zadrží u některého žáka látku, kterou považuje za NL postupuje takto:
 - a) Zabavenou látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy, zákonného zástupce a Policii ČR.
 - c) O nález sepíše stručný záznam, který bude obsahovat datum, místo a čas nález, jméno a vyjádření žáka, u něhož byla látka nalezena. Zápis podepíše zaměstnanec i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který jej odevzdal). V případě, že žák odmítne zápis podepsat, uvede zaměstnanec tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
 - d) V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, zaměstnanec školy předá zajištěnou látku přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Další postup nutný k identifikaci látky potom zajistí Policie ČR.

3. V případě, kdy zaměstnanci školy mají důvodné podezření, že některý z žáků má u sebe NL, postupují takto:
 - a) Pracovníci bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zástupce nezletilého žáka.
 - b) Do příjezdu Policie ČR zajistí dohled nad žákem a jeho izolaci od ostatních žáků. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Postup školy v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole

V případě podezření:

- výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog popřípadě třídní učitel, vychovatel provede diskrétní šetření, pohovor s žákem
- doporučí rozhovor s odborníkem – zdrav. zařízení, PPP, Linka důvěry, kontaktní centrum (KAPPA)
- škola kontaktuje osobu oprávněnou – PČR a informuje rodiče nezletilého žáka

Potvrzené důvodné podezření:

- kontaktovat rodiče, upozornit je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drog.

Při negativní reakci rodičů na sdělení a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomí škola sociální odbor nebo Policii ČR

V akutním případě, při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování ředitel školy, ZŘTV, školní metodik prevence, výchovný poradce nebo TU kontaktuje zdravotnické zařízení, uvědomí rodiče, popř. Policii ČR.



Krizový plán školy – Sebepoškozování

Sebepoškozování – je autoagresivní chování člověka, které je nasměřováno proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Ve společnosti se o něm ví a mluví velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících.

Situaci řeší: třídní učitel, ŠMP, VP, ŠP, pediatr/pedopsychiatr, event. orgán sociálně právní ochrany dítěte

V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (přímé riziko = žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd./nepřímý předpoklad rizika = učitel objeví staré jizvy na zápěstí atd.)

- **Psychiatrické oddělení či klinika spádové nemocnice, centrální příjem nejblížeji psychiatrické léčebny** – i nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci

Pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním (platí pro žáky motivované k řešení situace a hledání pomoci, vynucená konzultace u odborníka málokdy přinese efekt)

- **dostupná psychiatrická či psychologická ambulance** – ideálně s doporučením od dětského/dorostového lékaře, resp. po telefonickém objednání rodiči (nutno počítat s čekacími lhůtami, zejména pokud bude konzultace hrazena zdravotní pojišťovnou)
- **krizová centra** – netřeba doporučení zdravotnického zařízení, předchozí telefonická nebo e-mailová domluva vhodná, ale není nutná
 - *Dětské krizové centrum* (V zápolí 21, 141 00 Praha 4, tel. 241 480 511, 777 664 672, ambulance@ditekrize.cz, Provozní doba: Po, St 8:00 – 16:00, Út – Čt 8:00 – 18:00, Pá 8:00 – 14:00)
 - *Krizové centrum RIAPS* (Chelčického 39, Praha 3, tel. 222 580 697, nepřetržitý provoz)
 - *Centrum krizové intervence Psychiatrické léčebny Praha-Bohnice* (Ústavní 91, Praha 8, tel. 284016110, cki@plbohnice.cz)
 - *Krizové centrum Spondea* (Sýpka 25, Brno – Černá Pole, tel. 541 235 511, 608 118 088, krizovapomoc@spondea.cz)
- Linky důvěry (vybrány linky důvěry, na něž mohou volat děti i dospělí, další naleznete na <http://www.dkc.cz/kontakty.php> nebo www.capld.cz/linky.php)
 - Linka Bezpečí – tel. 116 111, pomoc@linkabezpeci.cz
 - Linka důvěry Centra krizové intervence PL Bohnice – tel. 284 016 666
 - Linka důvěry Dětského krizového centra – tel. 241 484 149, problem@ditekrize.cz

- Linka důvěry RIAPS – tel. 222 580 697, linka@mcssp.cz
- Telefonická krizová intervence KC Spondea – tel. 541 235 511, 608 118 088, chat www.chat.spondea.cz

Doporučovaný postup:

- Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení
- Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou
- Předat dítě školnímu psychologovi, lze využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.
- Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance
- Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy
- Ideální přístup je takový, ve kterém je SP tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům).

Nevhodný postup:

- snaha okamžitě odstranit sebepoškozující chování
- sankce a ignorace



Krizový plán – Alkohol

Prodej alkoholu osobám mladším 18 let je v ČR zakázán. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat. Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem. Podle ustanovení školního řádu je žákům v areálu školy a při akcích organizovaných školou zakázáno požívat alkoholické nápoje. Zakázáno je také alkohol do školy a na školní akce nosit.

Konzumace alkoholu žákem ve škole

1. Je-li žák ve škole nebo na školní akci přistižen při konzumaci alkoholu, je nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je nutné žákovi odebrat (pokud možno za přítomnosti svědka – zaměstnance školy) a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnost momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nebezpečí (Bezprostřední ohrožení na zdraví a životě).
4. Pokud je žák pod vlivem alkoholu ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá lékařskou službu první pomoci (tel 155).
5. Pedagogický pracovník sepíše záznam s vyjádřením žáka, který bude založen v agendě školního metodika prevence.
6. Informuje vedení školy, VP, ŠMP, ŠP, TU.
7. TU vyrozumí zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.
8. V závažných případech, zejména s ohledem na věk a chování žáka, nebo pokud se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte (§ 10 odst. 4 písmeno g) zákona 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí).
9. Škola žáku uloží výchovné opatření podle školního řádu a oznámí uložení tohoto opatření zákonnému zástupci nezletilého žáka.
10. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonného zástupce, poskytne škola potřebné informace o možnosti odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Stejný postup je v případě, že žák přijde do školy intoxikován.

Nález alkoholu ve škole

1. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:
 - a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
 - b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
 - c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
 - d) Zpracují stručný záznam o události.

Žák přinesl do školy alkohol

Jde o porušení školního řádu, škola má postupovat podle § 31 zákona č. 561/2004 Sb. (školní zákon). Žákovi nelze prohledávat osobní věci.

V případě, kdy pracovníci školy zadrželi u některého žáka alkohol, postupují takto:

- a) Zabavenou tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- b) O nález ihned uvědomí vedení školy.
- c) O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u něhož byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
- d) O nález pracovník školy vyrozumí zákonného zástupce žáka a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i OSPOD.
- e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, jenž se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
- f) Pokud žák uvede, že alkohol zakoupil v obchodě, je namístě vyrozumět Policii ČR nebo obecní policii o tom, že dochází k prodeji alkoholu dětem, aby bylo provedeno šetření.



Krizový plán – Tabákové výrobky

Kouření žáků je bohužel nejrozšířenějším problémem na škole z hlediska problematiky sociálně patologických jevů.

Žákům školy je ve školním řádu přísně zakázáno:

- a) Nošení, držení, distribuce, prodej, užívání a zneužívání návykových látek, stejně jako pití alkoholických nápojů; dále zákaz nošení, držení, distribuce, prodej, užívání tabákových a nikotinových výrobků, včetně jejich žvýkání a kouření (a to v jakékoliv formě, včetně formy elektronické).
- b) Rovněž je zakázáno užívání a vnášení látek, které svým vzhledem, tvarem a chutí evokují a připomínají alkoholické nápoje nebo návykové látky nebo cigarety a doutníky.

Tento zákaz se platí ve všech areálech a budovách školy: tedy ve všech vnitřních i vnějších prostorách školy, včetně pozemků školy a také před vchody do všech areálů školy. Zákaz se týká rovněž všech akcí organizovaných nebo zajišťovaných školou.

Tento zákaz oznamují tabulky, které jsou umístěny na viditelných místech školy.

Důležité je i soustavné zdůrazňování a vysvětlování škodlivosti kouření pedagogy v třídnických hodinách, hodinách OBN a ostatních vyučovacích hodin, na odborném výcviku důsledné řešení porušení tohoto zákazu dle školního řádu.

Pro vyšetřování kouření je třeba postupovat následovně:

1. Při přistižení žáka je nutné zabránit v další konzumaci.
2. Odebrat žákovi cigarety, tabákové výrobky a zajistit.
3. Informovat TU, ŠMP, VP, ŠP, ŘŠ
4. Provést stručný záznam - datum, místo, čas, jméno s vyjádřením a podpisem žáka. V případě, že žák odmítne, uvede tuto skutečnost do zápisu. Záznam založí školní metodik prevence (dále jen ŠMP) do své agendy.
5. Třídní učitel informuje zákonného zástupce nezletilého žáka – pokud byly zajištěny u žáka tabákové výrobky, předá je ZZ proti podpisu. Dokument o navrácení tabákového výrobku ZZ přiloží k zápisu o jeho zjištění.
6. V závažných, opakovaných případech, vyrozumí škola OSPOD
7. Vyvodit důsledky dle školního řádu



Krizový plán pro případ šikany

1. Šikanování, rasismus, xenofobie, intolerance

Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Ve škole, na všech akcích pořádaných školou i mimo školu jsou žákům zakázány jakékoliv projevy šikanování, rasismu, xenofobie, intolerance a sebemenší projevy jsou postižení žáci či svědci povinni ihned hlásit vyučujícímu, výchovnému poradci či jinému pedagogickému pracovníkovi.

- Postup školy při zjištění šikany zpracovává metodický pokyn č.j. 28275/2000-22.
- Porušení tohoto zákazu je klasifikováno jako hrubé porušení školního řádu, z čehož plynou následující kázeňská opatření:
 - a) opakované hrubé slovní napadání žáka řeší výchovná komise -2. stupeň z chování
 - b) opakované slovní útoky vůči žákovi, krádeže svačín, učebních pomůcek, vymáhání peněz aj. řeší opět výchovná komise – 3. stupeň z chování, popř. dle závažnosti podmíněně vyloučení ze studia
 - c) opakované slovní a fyzické napadání žáka a následné ublížení na zdraví řeší výchovná komise – 3. stupeň z chování, dle závažnosti podmíněně vyloučení či vyloučení ze studia
 - d) opakované slovní a fyzické útoky (žák byl za totéž již řešen) – vyloučení ze studia.

Výchovné komise se mohou sejit ve složení: výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog, TU, ZŘTV, ŘŠ,

- Výše zmíněná kázeňská opatření jsou opatřeními školy, probíhají nezávisle na vyšetřování jiných orgánů (policie, orgán sociálně právní ochrany dítěte apod.).
- Z jednání je vždy vyhotoven zápis, kopii obdrží každý účastník, originál je součástí dokumentace školy.
- Ve všech případech jsou informováni rodiče žáka.

Postup školy v případě podezření na šikanu

- **konzultovat** svá pozorování s ostatními kolegy
- **oznámit** své podezření výchovnému poradci, školnímu metodikovi prevence, školnímu psychologovi, TU, konzultovat další postup – dohodnout se, kdo povede vyšetřování, popřípadě intervence psychologa, či jiného odborníka
- dle závažnosti oznámit své podezření **vedení školy**

- **vyslechnout** jednotlivě více nezaujatých **svědků** (spolužáků), vést písemné záznamy, pozorování, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech, místech
- **spojit se s rodiči případné oběti**, požádat je o spolupráci
- **vyslechnout oběť** – citlivě, diskrétně, zaručit bezpečnost a důvěrnost informací, provádět zápis nebo nahrávat (pokud došlo ke zranění zajistit lékařskou pomoc, informovat rodiče)
- **vyslechnout agresory** – překvapivě, znemožnit domluvu výpovědí, vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání nebo vzájemnému obviňování
- požádat vedení školy o **svolání výchovné komise** – ta posoudí na základě shromážděných informací, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň závažnosti a navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě
- **pozvat** individuálně k jednání **rodiče agresorů**, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření a požádat je o spolupráci. Připravit se na negativní reakce rodičů. Pokud odmítají, zvážit oznámení **Policii ČR** – závisí na intenzitě a závažnosti šikany
- **rozebrat situaci se třídou**, prodiskutovat, vysvětlit nebezpečí a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků (v případě posledního stadia šikany pozvat k intervenci odborníky)
- pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých žáků ze školy, měl by **odejít agresor, nikoliv oběť**
- **informovat rodiče nezletilého žáka – oběti** o způsobu řešení situace, vyzvat je k tomu, aby neprodleně kontaktovali školu, kdyby se objevily signály opětovného ubližování.
- Pokročilé a neobvyklé formy šikany řeší škola v součinnosti s odborníky ze specializovaných pracovišť, zejména z PPP, SVP.

Učitel je přímý svědek události

1. Zastavení násilí
2. Ochrana oběti, pomoc, zajistit bezpečí mimo třídu, lékařské ošetření
3. Zajištění dozoru nad ostatními účastníky události (agresoři i svědci), zabránit domluvě na křivé výpovědi
4. Zahájit prvotní šetření
5. Kontaktovat zákonného zástupce oběti
6. Informovat vedení školy, třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce, školní psycholožku
7. Vyšetřování
8. Informování speciálních institucí – OSPOD, policie, PPP a zákonného zástupce agresora/ů
9. Vyvodit důsledky – výchovná opatření
10. Realizace preventivní opatření
11. Zápis

Učitel se o šikaně dozví (od samotného žáka/žáků, spolužáků, kolegů, rodičů...)

1. Rozhovor s obětí – popis situace, návrh na svědky, zajištění důkazů
2. Rozhovor s vhodnými spolužáky, zákonnými zástupci
3. Kontaktovat kolegy (TU, ŠMP, VP ...), provést šetření
4. Informovat vedení školy
5. Informování speciálních institucí – OSPOD, policie, PPP a zákonné zástupce agresora/ů
6. Realizovat preventivní opatření
7. Zápis

DOPORUČENÁ STRATEGIE při výbuchu pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. ŠKOLNÍ LYNČOVÁNÍ

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

D. Náprava

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření:

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy – viz školní řád,
- snížení známky z chování,
- převedení do jiné třídy (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek),
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.



Krizový plán pro případ šikany učitele žákem – metodický materiál zpracovaný ŠMP SŠT Kourilkova 8, Přerov

Povinnost školy mít sestavený krizový plán pro takovou situaci vyplývá z Vyhlášky č. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky, §7, odst.3: a z nového metodického pokynu k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č.j. MSMT-21149/2016 .

Kromě toho, že žáci šikanují své spolužáky, stále častěji šikanují i své učitele. Co proti tomu mohou pedagogové dělat?

První projevem, který je pro učitele signálem, že může dojít ke konfrontaci mezi ním a žáky, je jejich absolutní nezájem o výuku. Druhou etapou je vyjadřování absolutního nesouhlasu, kdy učitel žákům nařídí, aby něco udělali, a oni odmítnou. Následně to přerůstá v agresi vůči učiteli, kdy žáci se chovají jako smečka, která má ve svém programu uškodit učiteli. Hranice toho, kdy by měl šikanovaný učitel požádat o pomoc (jiného vyučujícího, zástupce ředitele, ředitele školy, odborníka) nastává ve chvíli, kdy dojde k poznání, že se třídou nebo skupinou není schopen již dále pracovat, tedy, že žáci jeho působení odmítají.

Když dojde k prvnímu verbálnímu projevu agrese, učitel by měl reagovat na žáka okamžitě. Ohradit se proti jeho chování a zeptat se ho, co ho k takovému jednání vedlo. Podle uvážení se pak rozhodnout jestli využije některého z výchovných opatření. Dále by se měl učitel v nejbližší hodině zaměřit na pravidla slušného chování a vztahu školy, žáka a pedagoga a říci žákům, že pokud taková situace někdy nastane, bude se řešit tak a tak.

A: Přímý ohrožující útok - slovní či fyzický

1. Dát „stopku“ – vyjádřit nesouhlas – „to se mi nelíbí, vadí mi, že...“

Zastavit výuku, např. se slovy „ Nyní přestávám učit, protože v těchto podmínkách učit nelze, vykonávám pouze dozor“

V případě velmi vyhrcovaného konfliktu a ohrožení vlastní osoby si zajistit bezpečí – přivolat pomoc nebo odejít ze třídy. /Kontaktovat ZŘTV, ŠMP, VP, ŠP/.

2. Zajistit bezpečí pro ostatní žáky, jsou-li ohroženi.

3. Pověřit někoho ze žáků, aby došel pro ŘŠ, zajistit dozor nad žáky, aby se mezi sebou nedomlouvali.

4. Jde-li o žáka/žákyni, u nichž lze útočné chování předpokládat, dopředu se domluvit s kolegy, na koho je možné se obrátit v případě krize – odvést jej ze třídy a izolovat žáka/žákyni pod dohledem.

5. Zahájit vyšetřování situace, získat informace a svědectví – individuální cestou: rozhovory s jednotlivci či písemně – popiš, co se dělo ve třídě.

6. Vyhodnotit informace. Posoudit, zda se jedná o šikanu, zda v chování útočníka najdeme znaky: záměrnost – cílí na konkrétního učitele, samoučelnost útoku – cílem je jen ublížit, nepříjemnost útoku, nepoměr sil, pocit bezmocnosti oběti. Dlouhodobost a opakovanost – mohou, ale nemusí být.

Dále pak postupovat podle toho, co bylo zjištěno, v souladu s metodickým pokynem MŠMT -21149/2016 a dle Školního řádu.

B: Nepřímé útoky, problémy dlouhodobějšího charakteru – třída/skupina/jednotlivec „bojuje s učitelem“

1. Zlaté pravidlo: „**nebuď na to sám**“

- Mluvte o svém problému s někým, komu důvěřujete. Může to být kolega, třídní učitel dané třídy, ŠMP, VP, ŘŠ, školní psycholog. Může to být i někdo, kdo není ze školy.
- Nebojte se požádat někoho o návštěvu ve třídě – pozorování, co se ve třídě děje.
- *Kontaktní pracovník pro takové případy – ŠMP, VP, ŠP.*
- Monitoring vztahů ve třídách a evaluace spokojenosti žáků ve škole (klíma školy) jsou dobrými preventivními nástroji. Taková šetření nabízí např. www.scio.cz, www.proskoly.cz, www.casmp.cz aj.
- Učitel se může obrátit s žádostí o konzultaci na oblastního metodika prevence v PPP v místě školy.

2. Další scénář prošetření a řešení situace je obdobný jako v případě podezření na šikanu mezi žáky:

- zjistit informace a vyhodnotit je.
O tom, kdo provede šetření, rozhodne ŘŠ. Škola se může obrátit na externího poradce – OMP v PPP, P- centrum Olomouc.
- rozhovor s agresory, rodiči,
- opatření adekvátní dané situaci,
- další kroky vedoucí k nápravě situace - práce s agresorem, se třídou, podpora učitelů.

3. Kontaktovat školní psycholožku.

C: Kyberšikana učitele

Platí stejné zásady jako pro žáky:

1. Prevencí jsou jasně stanovaná a dodržovaná pravidla pro užívání IT, internetu a mobilních telefonů ve škole, seznámení s pravidly bezpečného internetu a jejich dodržování.
2. V případě útoku neodpovídejte agresorovi, nevyjadřujte se prostřednictvím internetu, zablokujte útočnickovi přístup do vaší komunikace.
3. Pořídte důkazy – pomocí kláves PrtScr + Ctrl V – uložte do wordu kontaktujte operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu...atd. PČR - v případě, že máte podezření na trestný čin.
Požádejte o technickou pomoc, např. správce IT sítě ve škole.
4. Zjistěte si více informací – viz. např. příloha č.7met.doporučení MŠMT k primární prevenci, <https://www.kr-olomoucky.cz/strategie-a-metodiky-v-oblasti-primarni-prevence-cl-398.html>
Poradenství, podporu a pomoc nabízí např. na www.e-bezpecni.cz
5. Za virtuálními útoky stojí vždy skuteční lidé. Jde-li o problém se žáky, řešte jej ve škole. Prověřte vztahy ve třídě, škole. Kyberšikanamívá obvykle základ v narušení vztahů v reálném životě. V této oblasti vám může pomoci školní metodik prevence.

Doporučení na závěr:

- Chceme-li uspokojivě vyřešit problém spojený se šikanou, ať už mezi žáky nebo směrem k učiteli, musíme zjistit její počátek a příčinu, kterou se pak snažíme odstranit v rámci opatření.



Krizový plán školy v případě neomluvené absence či zvýšené omluvené absence žáků

Minimalizace neomluvené absence, záškoláctví

Metodický pokyn MŠMT - Příloha č. 11 k VP č. 33 – vychází z MP MŠMT č. j. 10 194/2002 – 14 - Záškoláctví - CO DĚLAT, KDYŽ - INTERVENCE PEDAGOGA - Rizikové chování ve školním prostředí - rámcový koncept

Pro řešení záškoláctví je vypracována: samostatná směrnice

Vnitřní směrnice č. 33 - Příloha školního řádu - **Metodický pokyn ředitele k prevenci a postihu záškoláctví a skrytého záškoláctví neboli Krizový plán pro případ záškoláctví žáka** (Aktualizace metodického pokynu z 1. 2. 2020)

Zpracovali: členové školního poradenského pracoviště (ŠMP, VP, ŠP, a to na základě připomínek pedagogů školy

Schválil: Mgr. František Šober ředitel školy - v Přerově dne 28. 2. 2022

Dobu a způsob uvolnění žáka ze školního vyučování stanoví školní řád. Školní docházku žáků své třídy eviduje třídní učitel a učitel OV. Na prevenci záškoláctví se podílí třídní učitel, učitel OV, výchovný poradce, školní metodik prevence a školní psycholog ve spolupráci s ostatními učiteli a zákonnými zástupci žáka. Součástí prevence záškoláctví je:

- pravidelné a včasné zpracování dokumentace o absenci žáků ve výuce
- součinnost se zákonným zástupcem
- analýza příčin záškoláctví (TU, ŠMP, VP, ŠP) včetně příslušných opatření
- výchovné pohovory se žáky (TU, ŠMP, VP, ŠP, ZŘTV, ŘŠ)
- konání výchovných komisí ve škole

Třídní učitele by měli důsledně vyžadovat omlouvání nepřítomnosti ve výuce dle školního řádu.

Při záškoláctví je postupováno podle Metodického pokynu MŠMT č.j. 10194/2002-14 a na základě něho je na SŠT, dle potřeby, během školního roku, zřízena výchovná komise, která řeší problémy s neomluvenou absencí a záškoláctvím.

Tato komise pracuje ve složení:

Ředitel školy

ŠMP, VP, ŠP

ZŘTV

Třídní učitel konkrétního žáka, popř. vyučující OV

Postup školy při řešení neomluvené absence

- škola může prostřednictvím TU požadovat, pokud to považuje za nezbytné, jako součást omluvenky vystavené zákonným zástupcem i doložení nepřítomnosti žáka z důvodu nemoci ošetřujícím lékařem a to v případě, že nepřítomnost žáka ve škole přesáhne 3 dny školního vyučování. Ve výjimečných případech (především v případě časté nepřítomnosti žáka nasvědčující zanedbání školní docházky) může škola požadovat jako součást omluvenky potvrzení ošetřujícího lékaře i u kratších absencí žáků ve výuce.
- do součtu 10 vyučovacích hodin se řeší neomluvená absence se zákonným zástupcem žáka + třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem, emailem, IS edookit, telefonicky.
- při počtu neomluvených hodin nad 10 vyučovacích hodin řeší TU + ŠPP + rodiče + žák.
- neomluvenou nepřítomnost do 5 vyučovacích / pracovních dnů nebo v součtu 25 - 30 hodin řeší prostřednictvím výchovné komise TU + ŠPP + rodiče + žák + vedení školy, případně další místně příslušné orgány (např. OSPOD u žáků do 18 let).
- v případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postiženi pro přestupek, podstoupí škola hlášení o zanedbávání školní docházky Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže.
- nutné je být důslední, požadovat omluvenky do 3 dnů, nenechávat absenci bez omluvy do dalšího týdne školy (nedejte na výmluvy) a požadujte omluvenky, jinak kontaktujte rodiče. Jen vlastní důsledností naučíte žáky chovat se zodpovědněji!



Krizový plán školy v oblasti hazardních her

Platná legislativa:

Národní strategie protidrogové politiky a Akční plán pro oblast hazardního hraní. Dne 15. prosince 2014 byla vládou schválena usnesením č. 1060 revize Národní strategie protidrogové politiky na období 2010-2018 (Národní strategie 2010-2018), která do protidrogové politiky ČR integrovala problematiku hazardního hraní.

Cíle strategie:

- snížit míru hazardního hraní mezi dětmi a mládeží,
- snížit míru problémového hráčství,
- snížit potenciální rizika spojená s problémovým hráčstvím pro jedince a společnost,
- posílit zákonnou regulaci hazardního hraní.

Zákonná regulace na národní úrovni:

- Vyhláška š. 197/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Úmluva o právech dítěte 104/1991 Sb.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže
- Základní zákonný rámec pro provozování hazardních her v ČR poskytuje zákon č. 202/1990 Sb. (tzv. loterijní zákon). Novela zákona bude platná od 1. ledna 2017
- Zákon o hazardních hrách č. 186/2016 Sb. Platný od 1. ledna 2017

Jako hazardní hraní či hráčství lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku.

Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher a nastavení pravidel hazardních her tak, že jsou z dlouhodobého hlediska nevýhodné pro sázející a vytvářejí bludný kruh.

Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře. To s sebou přináší širokou škálu dalších rizik.

Častým jevem u mladých lidí je on-line hazardní hra. Jedná se o službu spojenou s peněžitým vkladem do hazardní hry, loterie nebo sázky, která je poskytována na dálku, elektronickou cestou a na individuální žádost příjemce služeb. Jde tedy o hraní prostřednictvím internetu pomocí počítače, tabletu, mobilního telefonu či digitální televize. On-line hraní je nebezpečné zejména proto, že může být provozováno dlouhou dobu velmi skrytě, je takřka všude dostupné, manipuluje se pouze s virtuálními penězi. Dalším rizikem je pouze formální kontrola minimálního věku 18 let (například kliknutí na prohlášení typu: „Ano, je mi více než 18 let“).

Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí se netoleruje.

Škola může zamezit zejména on-line hazardním aktivitám tím, že účinně blokuje hazardní servery na své internetové síti (počítačové učebny, wifi).

(zdroj: www.poradenskecentrum.cz)

Postup školy v oblasti hazardních her

1. nezletilý žák

- informovat rodiče při osobním setkání (třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog)
- pokud rodiče odmítají spolupracovat se školou, škola je oprávněna vyrozumět pracovníka OSPODu.
- Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin, krádež, ublížení na zdraví, informuje o této skutečnosti ředitele školy. O této situaci vyhotoví písemný záznam. Škola se v tomto případě obrací na orgány činné v trestním řízení, tj. na Policii ČR.

2. zletilý žák

- informovat o této situaci rodiče, i když se jedná o zletilého žáka. Zletilé žáky nechat předem podepsat prohlášení, že souhlasí, aby škola podávala rodičům veškeré informace týkající se prospěchu i chování.

Ve školním řádu je zakotven požadavek zákazu hraní hazardních her. Prevencí rizikového chování žáků se věnuje Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních“ (č. j. 21291/2010-28)

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporucenia-pokyny>



Krizový plán školy – Krádeže

Prevence proti krádežím a postupy při zjištění takového jednání na škole.

a) Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.

b) Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola žákům doporučuje nenosit cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním. Na škole není stanoveno místo na odkládání věcí. Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Postup při zjištění krádeže ve škole

1. V případě, kdy zaměstnanec školy zjistí na půdě školy krádež, neprodleně informuje vedení školy. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy.
2. S náhradou způsobené škody se postupuje jako u vandalismu. Vyučující preferují nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem a trvají na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
3. Zákonné zástupce poškozeného vyrozumí škola ihned.
4. Zákonné zástupce zloděje vyrozumí škola vždy až poté, kdy bude přesně znát příčiny, které žáka k takovému chování vedly.
5. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumí vedení školy Policii ČR a oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
6. O krádeži a jejím šetření provede pedagog záznam, z něhož budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti. V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč a je to bez použití násilí (překonání překážky), není to vloupání a jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění. V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč a je to s použitím násilí (vypáčená skříňka, šatna, šuplík) nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci (loupež), jedná se vždy o trestný čin. Škoda na odcizené věci od 5000,- Kč výše je trestným činem krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku.



Krizový plán školy – pozůstalá třída/ škola (zemřel někdo ze školy)

A. Informace se do školy dostane jinak než přímo od rodiny

- pedagog, který informaci zjistí ji předává školnímu metodikovi prevence/ psychologovi a třídnímu učiteli (ten je také pozůstalý), ti pak koordinují další postup
- pokud se toto dozví pedagog od třídy je třeba zastavit fabulace a dát zprávu o tom, že tyto informace nemáme, ale budeme se tomu věnovat a třídě sdělíme, co budeme moct. Třídě nabídnout prostor pro emoce a pracovat s nimi - sdílet, pojmenovat, normalizovat a hledat, co aktuálně potřebují.

B. TU/ ŠMP/ zástupce školy komunikuje s rodičem

- Co rodiče v tuhle chvíli od školy potřebují
 - o Nabídka okamžité pomoci – odkaz na služby (Rodičovská linka, Linka Bezpečí, Krizová centra pro dospělé a děti, Poradna Vigvam, Nadační fond Vrba, Nadace EP Corporate Group - nadace pro přímou finanční podporu po pozůstalé, Základní informace pro pozůstalé MMR, Právní rádce pro pozůstalé D. Záhumenský + lokální organizace - Klára pomáhá, Zastávka, hospic apod.)
 - o Komunikace ven ze školy, vyjádření soustrasti (media)
 - o Osobní věci dítěte
 - o Domluvit, jaké informace je možné sdělit pedagogům a žákům školy. Informovat o tom, jak postupujeme, pokud nějaké informace přinesou žáci (pravdivé, zkreslené)
 - o Téma pohřbu – bude veřejný? Účast žáků a pedagogů školy? Informovat o hledání varianty rozloučení pro třídu.
 - o Potřeba případně další komunikace - nabídka

Schůzka ŠPP – ředitel, ŠMP, psycholog

- Domluvit hlavní osobu, která postup koordinuje
- Třídní učitel je taktéž pozůstalý – přizvat někoho s nadhledem externisty – ŠMP, psycholog, neziskové organizace, oblastní metodik prevence z PPP (není vhodné u dětí v MŠ, kde externista může spíše rušit)
- Domluvit postoj školy, jestli a jak bude škola dělat pietní místo (někde, kam může každý, ale není nutné kolem chodit, když nechci)

Schůzka s ostatními pedagogy

- Sdělit, kdo je hlavní osoba, která koordinuje postup, s kým se domlouvat, ptát se, sdílet info - Sdělit faktické informace (v podobě, ve které mohou uniknout) + potřeby rodičů
- Informace o plánu – co se bude dít, kdo je jak zapojen, media, pietní místo
- Způsob komunikace s třídami + nabídka pomoci externisty
- Mimořádné třídní schůzky/ email rodičům od ředitele (ideálně ve stejnou chvíli, kdy

učitelé sdělují třídám – aby rodiče věděli, byli připraveni, že děti mohou mít dotazy, čeho si všímat, nabídka podpory a pomoci ze strany školy/ jiné organizace)

- Příprava na častější třídnické hodiny
- Potřeby + dotazy + nabídka podpory

Komunikace se třídou – akutně - kdo? TU + ŠMP/ psycholog

- S třídou by měl komunikovat někdo, kdo je dobře zná a má s nimi vztah - ŠMP
- Sdílet pravdivá, stručná, popisná fakta - tedy i říct, že něco nevíme
- Preventivní kroky v případě úmrtí sebevraždou
- Domluvit plán na den – týden (zejména ve třídě, kde dítě zemřelo)
- Normalizace všech emocí spojených
- Info – jak to teď řeší škola, co kdo dělá, co se bude dít
- Mapování potřeb žáků + směřovat k jejich aktuálnímu naplnění – mluvit, mlčet, být spolu, pracovat, kreslit..

Komunikace s třídou – za týden

- Rituál (pohřeb, vlastní třídní rituál..)
- Vracet se do normálního režimu s povolenými výkonovými limity
- Vzkaz pro pozůstalé rodiče?
- Pietní místo?
- Místo pro sebe – co mohou žáci dělat, pokud potřebují a kde mohou najít
- Realizovat mimořádné třídní schůzky

Komunikace s třídou – „výroční aktivity“

- 3 měsíce, 1 rok, dle aktivit do jednoho roku (Vánoce, sportovní soutěže, kterých se dítě účastnilo atd.)
- Dát tomu prostor, myslet na to, věnovat se jim (napsat vzkaz, mluvit o tom..)



Varovné signály aneb jak to může vypadat, pokud žák pomýšlí na sebevraždu

Jedinec, který přemýšlí o sebevraždě, často zažívá nesnesitelnou psychickou bolest, ze které se snaží uniknout. Projevy sebevražedného jednání mohou být u dětí a dospívajících jiné než u dospělých. Obvykle je možné si všimnout změn v chování, prožívání a v tom, co nám žáci přímo a nepřímo říkají. U jedince, který o sebevraždě přemýšlí, nemusí být vůbec přítomny všechny varovné signály, mohou se objevovat v různé kombinaci. Zásadním varovným znakem je, **když se žák začne projevovat významně jinak, než tomu bylo doposud.**

Změny v chování:

- samotářství, vyhýbání se kamarádům či oblíbeným činnostem
- potíže se soustředěním
- zhoršený školní prospěch
- rizikové chování (např. užívání návykových látek)
- změna chuti k jídlu
- potíže se spánkem (např. polehávání či pospávání v hodinách)
- potíže ve vztazích
- zanedbávání svého vzhledu
- sebepoškozování
- zabývání se myšlenkami na sebevraždu či ukončení života
- vyhledávání informací o sebevraždě, shromažďování prostředků k vykonání sebevraždy (např. lano, léky)
- rozdávání osobních věcí

V prožívání:

- náhlé změny nálad
- dlouhodobý smutek, plačtivost
- zvýšená úzkostnost
- podrážděnost, výbuchy vzteku
- vyčerpanost, apatie, pasivita
- nízké sebehodnocení a sebedůvěra

V komunikaci:

- ne/ přímé vyjádření, že chce zemřít
 - Přál/a bych si být mrtvá. Nechci žít. Kéž bych se nikdy nenarodil/a.
- vyjádření beznaděje
 - Nic nemá smysl. Můj život nemá smysl.
- vyjádření toho, že je všem na obtíž

- Kdybych tu nebyl/a, nikomu bych nechyběl/a.
- psaní deníku či básní, ve kterých se objevuje téma smrti či sebevraždy
- loučení se s ostatními, dopisy na rozloučenou

Není pravda, že kdo o sebevraždě mluví, ten ji nespáchá.

Realita: Kdo o sebevraždě mluví, pravděpodobně o ní přemýšlí, zejména když o ní mluví opakovaně a ve spojení s dalšími varovnými příznaky. Je důležité o sebevraždě otevřeně mluvit.

Zvýšená opatrnost je na místě i ve chvíli, kdy žák, který projevoval známky sebevražedného chování, se náhle zdá být šťastným a sebevražedné myšlenky popírá. Většina lidí si oddechne a spustí dotyčného ze zřetele, ale může to naopak znamenat, že se jedinec rozhodl ukončit svůj život ke konkrétnímu dni, čímž došlo k paradoxní úlevě.

Všechny varovné příznaky je potřeba brát vážně!

Role pedagoga

Žáci ve škole tráví značnou část svého dne, čímž se škola stává místem, kde je možné odhalit, pokud se u žáka začne objevovat psychická nepohoda či sebevražedné jednání. Pedagog může být nejvýznamnější dospělou osobou v životě žáka, který k němu může chovat velkou důvěru, aniž by o tom pedagog věděl. Pokud se žák svěří pedagogovi se svými sebevražednými myšlenkami, přímo si tím říká o pomoc.

Pedagog by měl:

- být všímavý a podpůrný
- znát varovné signály, které mu pomohou identifikovat ohroženého žáka
- mít osvojený způsob vhodné komunikace při výskytu tématu sebevraždy
- vědět, na koho se dále obrátit, jaké jsou možné další kroky
- pracovat v týmu, téma sebevraždy by nikdy neměl řešit pedagog sám
- pečovat i o své duševní zdraví a věnovat se psychohygieně

Úkolem pedagoga je **rozpoznat žáka v ohrožení a přesunout jej v systému péče dále.**

X

Úkolem pedagoga není diagnostikovat žáka, poskytovat či nahrazovat odbornou péči.

Intervence pedagoga se dají rozdělit do 3 situací dle akutnosti sebevražedného jednání:

- mírné riziko – žák má myšlenky na sebevraždu
- střední až vysoké riziko – žák má sebevražedné tendence
- akutní riziko – žák se pokusil o sebevraždu na půdě školy

Mírné riziko

Jedná se o situace, kdy jsou u žáka přítomny sebevražedné myšlenky. Pedagog se o situaci dozvídá obvykle jedním z těchto způsobů:

- Žák se sám svěří
- někdo jiný pedagogovi svěří tyto informace či podezření (např. spolužáci)
- pedagog si všimne varovných signálů

Pokud má pedagog podezření či informace o tom, že žák má myšlenky na **sebevraždu, je v první řadě potřeba pracovat se sebou**. Pro většinu lidí je rozhovor o sebevraždě nekomfortní, je vhodné se na takový rozhovor vnitřně naladit. Téma je potřeba brát vždy vážně a nebagatelizovat jej. Je vhodné žáka s jeho myšlenkami přijmout. To znamená nesoudit, netrestat a nevyvolávat pocity viny (To bys přece svým rodičům neudělal), stejně tak se nesnažit žákovi předestřít věci, které by určitě měl nebo neměl dělat (Běž si zaběhat, přijdeš na jiné myšlenky), a netlačit na něj. Situaci by pedagog neměl řešit sám a měl by se snažit předejít případnému zděšení, fascinaci tématem či panice.

Následuje **podpůrný rozhovor** (viz níže). Je vhodné, když takový rozhovor vede pedagog, který má s žákem dobrý vztah a také jeho důvěru. Je potřeba na něj mít dostatek času a vhodný prostor, tzn. rozhovor vedeme ideálně pouze ve dvou, bez přítomnosti dalších žáků, a v klidném, bezpečném prostředí. Pokud vnímáte, že se žák chystá říct informace o sebevraždě před vrstevníky, je lepší ho jemně přerušit a pokračovat v rozhovoru hned, ale o samotě, mimo zbylé žáky. Pokud má pedagog možnost, může dopředu takový rozhovor konzultovat např. s kolegy ze školního poradenského pracoviště a připravit se na něj (případně celý rozhovor přenechat na nich). Cílem rozhovoru je vyjádřit zájem o žáka (Zajímá mě, jak se ti daří, co teď prožíváš) a ukázat žákovi, že existuje pomoc.

Vedení podpůrného rozhovoru

Podpůrný rozhovor vedený pedagogem si můžeme představit jako dvě na sebe navazující části, kde pedagog naslouchá, klade citlivě otázky, poskytuje podporu a vyjadřuje empatii. V první části jde o **navázání kontaktu**, tzn. běžný začátek rozhovoru, kde vyjadřujeme zájem o žáka: - např.

- *Můžu s tebou chvíli mluvit?*
- *Mám pocit, že se v poslední době trápíš...*
- *Mám o tebe strach...*
- *Vidím, že se v poslední době stráníš ostatních...*
- *Pozoruji na tobě změny v poslední době... neděje se něco?*
- *Pojďme si popovídat...*

Druhá část rozhovoru obsahuje **specificky zaměřené otázky**, např.:

- *Děkuji, že mi říkáš, jak se cítíš a co prožíváš... chápu to správně, že to, co mi říkáš, znamená, že si chceš ublížit? Pochopil jsem to správně?*
- *Slyšel jsem, že říkáš, že už nechceš žít... co jsi tím myslel?*

- *Když o tom takhle mluvíš, znamená to, že si chceš ublížit? Znamená to, že se teď bavíme o sebevraždě?*

Příklady dalších specificky zaměřených otázek, které jsou ale určeny **pro pracovníky ŠPP:**

- *Napadlo tě někdy, že by ses tady na to chtěl vykašlat/ nežit?*
- *Přál sis někdy být mrtvý nebo se už neprobudit?*
- *Přemýšlíš o sebevraždě?*
- *Už sis někdy nějak ublížil?*
- *Přemýšlel jsi nad tím, jak bys to udělal?*
 - Touto otázkou mapujeme míru sebevražedných tendencí (způsob sebevraždy).
- *Přemýšlel jsi nad tím, kdy bys to udělal?*
 - Touto otázkou mapujeme míru sebevražedných tendencí (datum/ čas sebevraždy).
- *Jak často tě to napadá?*
 - Touto otázkou mapujeme intenzitu sebevražedných myšlenek.
- *Udělal jsi někdy něco, co by vedlo k ukončení tvého života?*
 - Touto otázkou mapujeme, zda si již žák nějak ublížil či zda má např. nashromážděné prostředky k ukončení jeho života.

Otázky, které se ptají na způsob nebo čas příp. sebevražedného jednání, stejně jako otázka na intenzitu sebevražedných myšlenek, nám ukazují, kde v sebevražedném procesu se žák zhruba pohybuje a jaká je míra rizika sebevražedného chování. Zda má jen myšlenku na to, že by už nemusel žít, nebo zda má pečlivě naplánovaný způsob, čas a místo sebevraždy. V druhém případě je žák již ve vyšším riziku sebevraždy (střední až vysoké riziko – suicidální tendence).

Pokud žák neodpovídá a nechce mluvit, můžete se ho zeptat, zda není ve škole někdo jiný, s kým by mluvil radši, a můžete nabídnout, že daného člověka společně najdete. Obvykle žáci mají tendenci se svěřit pedagogům, se kterými mají dobrý vztah či je baví jejich předmět, pro některé žáky je ale nejlepší volbou naopak pedagog, kterého znají, je laskavý, ale přímo je neučí.

Do rozhovoru o sebevraždě patří i **ticho**, není třeba se ho bát, ač může být nepříjemné. Žáci nejvíce potřebují cítit, že jim někdo naslouchá a že nejsou v situaci sami. **Zásadní je neslibovat žákovi naprostou důvěrnost informací (Slibuji, že to zůstane mezi námi), i když si pedagog musí být vědom citlivosti údajů, které mu žák sděluje.** Slíbení důvěrnosti a její následné prolomení mohou žáci vnímat jako zásadní narušení důvěry. Pedagog tedy nejedná za zády žáka, ale domlouvá se společně s ním na dalším postupu tak, aby situace byla bezpečná a žák měl stále možnost nějaké kontroly.

Pokud se potvrdí myšlenky na sebevraždu, jsou na místě další kroky, zatímco pedagog je stále s žákem:

- poděkovat žákovi za důvěru
 - *Děkuji ti, že mi to říkáš.*
- podpořit žáka
 - *Mohlo být těžké mi tohle říct, vážím si toho.*
 - *Slyším, že teď prožíváš velké trápení. Přál bych ti, aby ti bylo lépe a věřím, že se nám to společně podaří.*
 - *Společně to zkusíme zvládnout. Najdeme cestu, jak to zvládnout.*
 - *Pojďme spolu vymyslet, co dál.*
- navrhnout další kroky – žák by měl vědět, že v tom není sám, a co se bude dít dál
 - setkání u školního psychologa/ školního metodika prevence – můžete žákovi vysvětlit, že to jsou lidé, kteří ví, jak mu pomoci a co dělat, můžete nabídnout, že za ním půjdete společně.
 - kontaktování zákonných zástupců – je potřeba zde postupovat velmi citlivě tak, abychom nenarušili důvěru žáka, a zároveň netajili informace směrem k zákonným zástupcům, je vhodné se proto na každém kroku domlouvat s žákem a s pracovníkem ŠPP.
- poskytnout odpovídající kontakty a přesné informace (např. o ŠPP, co nyní společně uděláme, číslo na Linku bezpečí)
- následná zvýšená péče a sledování žáka

Při komunikaci se zákonnými zástupci:

- představit se a svoji pozici ve škole
- nabídnout pomocnou ruku v řešení situace – ideální je, aby škola rozhovor vedla v duchu partnerství s rodinou
- informovat o pozorovaném chování a fungování žáka
- vysvětlit, že informace o stavu žáku budou v případě potřeby sdíleny s dalšími pedagogy
- nabídnout pomoc, domluvit schůzku (za přítomnosti třídního učitele, školního psychologa/ metodika prevence, příp. i ředitele)
- školní psycholog/ metodik prevence nabízí poradenství pro zákonné zástupce
- udělat zápis z domluvy

Střední až vysoké riziko – suicidální tendence

Žák, u kterého se objevují sebevražedné tendence, je ve středním až vysokém riziku dle toho, jak specifické detaily o sebevraždě má naplánované, zda má přístup k prostředkům sebevraždy, zda se u něj objevují rizikové faktory, jakou má historii, zda je impulzivní atd. **Ve chvíli, kdy má žák naplánovaný způsob, místo a datum sebevraždy, je ve vysokém riziku a v dané situaci je vhodné učinit následující kroky:**

- jeden pedagog zůstává s žákem a nenechává ho o samotě (ideální je, když je pedagog stejného pohlaví jako žák, aby s ním případně mohl i na toaletu)

- vhodný je podpůrný empatický rozhovor
- vysvětlit, že budou kontaktováni jeho zákonní zástupci
- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která pomůže situaci řešit a která volá zákonným zástupcům a informuje je o situaci a domlouvá se na dalších krocích (včetně příjezdu do školy)
- předat zákonným zástupcům kontakty na odbornou pomoc v kraji

Rovnou se se zákonnými zástupci domluvit na další schůzce, příp. aby bylo jasné, kdo koho kdy kontaktuje. Na této další schůzce je vhodné diskutovat, jestli a v jaké formě bude žák zapojen nadále do vyučování a jak bude nastavena komunikace informací o jeho stavu. Společně je vhodné připravit krizový plán pro případ, kdyby se situace opakovala.

Akutní riziko – pokus o sebevraždu


Jde o situace, kdy si žák ve škole patrně ublížil (např. pořezal se, spolykal prášky), chystá se k tomu, chystá či vyhrožuje, že si ublíží. První dospělý, který žáka najde, by měl:

- snažit se jednání zabránit, pokud lze, nebo poskytnout první pomoc
- zůstat s žákem a nenechat ho o samotě
- zavolat Rychlou záchrannou službu (155)
- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která mu pomůže situaci řešit
- zavolat zákonným zástupcům žáka a informovat je o situaci

Po situaci by měl pedagog vytvořit zápis o situaci (viz Příloha) a informovat ředitele školy, příp. ředitelem dalšího pověřeného pracovníka (ideálně někdo ze ŠPP). Stejně tak má škola povinnost zaznamenat situaci do Knihy úrazů

Obrázek shrnuje různou míru rizika sebevražedného jednání, které byla výše popsáno, a ilustruje následné možné reakce pedagoga.

V jakémkoliv případě je potřeba žáka průběžně sledovat a spolupracovat s rodinou. Je potřeba si všimnout, jak žák tráví čas ve škole (zda je mezi lidmi, či se kolektivu straní), jakou má náladu, jak působí, jak se zapojuje, ale i např. to, kolik času tráví na záchodě během vyučování (z důvodu rizika příp. sebepoškozování) či zda např. nechybí ve škole, když nemá nahlášenou absenci. V takovém případě je potřeba okamžitě volat zákonným zástupcům. Je také vhodné, aby pedagogové byli k žákovi shovívaví a netlačili na něj, co se týče výkonu ve škole (např. aby žák po návratu z nemocnice dopisoval první týden testy ve škole). Pokud si pedagog není jistý, jak postupovat v procesu učení daného žáka, nechť konzultuje se ŠPP. Zákonní zástupci bývají situací zaskočení už proto, že v ní bývají poprvé. Větší zkušenost se sebevražednými úmysly dětí mají zaměstnanci školy. Zákonní zástupci mohou pociťovat bezmoc podobně jako jejich dítě a snažit se situaci zlehčit, mohou se obávat, že mluvit o sebevraždě znamená k ní dítě navádět atp. Pomoci jim může ŠPP, Linka pro rodinu a školu (116 000) anebo Rodičovská linka Linky bezpečí (606 021 021) anebo Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD). Obě zmíněné linky fungují i pro učitele.



MÍRA RIZIKA SEBEVRAŽDY

latentní myšlenky
na sebevraždu

Žák má
nekonkrétní
myšlenky na
sebevraždu, v
popředí je spíše
touha teď nebýt,
než touha zemřít.

Vést podpůrný rozhovor, podpořit
žáka.

Navrhnout další kroky a představit
možnosti pomoci ve škole (ŠPP) či
mimo školu.

Zák.zástupcům jsou předány informace
a domluveny další kroky.

Je vytvořen bezpečnostní plán.

aktivní myšlenky
na sebevraždu

Žák má myšlenky
na sebevraždu
konkrétního
charakteru, včetně
způsobu.

sebevražedné
tendence

Žák chce zemřít,
má naplánovanou
sebevraždu (čas,
místo, způsob) a
dostupné
prostředky.

Zůstat celou dobu s
žákem.

Podpůrný rozhovor.

Zavolat si na pomoc
dalšího dospělého
osobu, která volá
zák.zástupcům.

V příp. zhoršení
situace, volat 155.

pokus o
sebevraždu

Žák si patrně
ublížil nebo
vyhrožuje, že to
udělá, akutní
psychická krize.

Zabránit jednání a
zůstat celou dobu s
žákem.

Zavolat 155 (v příp.
střelné zbraně či
rizika rozšířené
sebevraždy 112).

Zavolat si na
pomoc další
dospělého osobu.

Zavolat zák.
zástupcům.

VŽDY:

Informovat ředitele a pověřeného pracovníka ze ŠPP.

Udělat zápis o situaci do Knihy úrazů.

Postarat se následně o vlastní psychohygienu.

Průběžně sledovat žáka a zajímat se o něj.

Příloha 1: Bezpečnostní plán pro žáky – instrukce pro pracovníky školního poradenského pracoviště

Bezpečnostní plán je individualizovaný plán, který žákům může poskytnout soubor strategií a kroků, které jim mohou pomoci se vyrovnat s psychickou bolestí a sebevražednými myšlenkami. Proces tvorby bezpečnostního plánu zahrnuje pomoc ze strany školního psychologa či metodika prevence, ne pedagoga. Pokud má žák zajištěnou odbornou péči, může s ním plán připravit i daný odborník (psychoterapeut, psycholog, sociální pedagog). Plán zahrnuje:

- Varovné signály – žák se učí vnímat, co se v něm děje a včas na to reagovat
- Adaptivní strategie zvládnání v reakci na spouštěče sebevražedných myšlenek
- Určení a tvorbu bezpečného místa
- Kontakty na lidi, kteří mohou pomoci, a způsob, jak je oslovit
- Nápady, pro co stojí za to žít

Cílem bezpečnostního plánu není vyřešit celý problém. Výsledkem by měl být plán, který žák může použít sám v momentech, kdy přichází myšlenky na sebevraždu. Jednu kopii si nechává pracovník, druhý má žák. Ideální je, aby pracovník po domluvě s žákem o plánu informoval zákonné zástupce.

Instrukce:

Bezpečnostní plán k tisku najdete v Příloze 8. Na úvodní stránce vyplní žák své jméno, datum vyplnění a jméno pracovníka, který mu s tím pomáhal. Na začátku žákovi vysvětlíte smysl plánu a dále s ním procházíte jednotlivé položky, zde můžete najít instrukce a otázky, které mohou při vyplňování pomoci. Pamatujte, že ne všichni budou chtít vyplňovat vše – to je v pořádku.

- Varovné signály – nejprve necháváme žáka přemýšlet, pokud neví, můžeme mu dát nějaké příklady (např. hůř se soustředím, hůř spím, cítím velkou bezmoc...)
 - *Varovné signály nás informují o tom, že se blíží krize či dokonce myšlenky na sebevraždu. Jejich znalost nám pomáhá jednat včas. Co varuje tebe? Jaké jsou tvé varovné signály?*
 - *Jak to vypadá, když ti něco z tvých pocitů, myšlenek nebo chování napovídá, že mohou přijít myšlenky na sebevraždu?*
 - *Podle čeho poznáš, že je dobré použít bezpečnostní plán?*
- Jaké situace u tebe spouští myšlenky na sebevraždu?
- Věci, které můžeš dělat ty – necháváme žáka přijít se svými nápady, příp. můžeme pomoci ve vymýšlení dle toho, jak žáka známe
 - *Obvykle pomáhá, když děláme věci, které odvádějí pozornost od sebevražedných myšlenek. Co můžeš udělat ty sám/ sama, když máš myšlenky na sebevraždu?*
 - *Co můžeš udělat, abys odlehčil/a svoji mysl, třebaže jen na chvíli?*
 - *Napiš věci, které ty sám/ sama můžeš udělat...*

- *Někdy lidem pomáhá třeba... (hluboké dýchání, zavolat kamarádovi, jít na procházku, poslouchat oblíbenou hudbu, napsat si na papír, co mě trápí, fyzická aktivita, říct si něco milého a podpůrného, jako bych mluvil ke kamarádovi...)*
- *A jaké věci můžeš dělat s druhými lidmi, když máš myšlenky na sebevraždu?*
- Bezpečné místo
 - Je důležité se cítit bezpečně, zbavit se věcí, kterými by sis mohl/a ublížit.
 - Jak můžeš své prostředí udělat bezpečné? Kde se cítíš v bezpečí? ○ Co můžeš udělat, abys byl/a v bezpečí?
- Co můžeš říct svým blízkým? - pomáháme vymyslet konkrétní věty, které žák může pak použít
 - Když se cítíme špatně, může být těžké si říct o pomoc. Je fajn si věty, kterými si o pomoc říkáme, klidně připravit dopředu. Jak by sis ty mohl/a říct o pomoc?
- Komu můžeš říct o pomoc? - pomoci žákovi určit lidi (doma i ve škole), kterým se může svěřit, a zapsat si je i s jejich telefonním číslem
 - S kým se cítíš dobře?
- Kam se můžeš obrátit pro odbornou pomoc? - informujeme žáka o Lince bezpečí (116 111) či o Lince pro rodinu a školu (116 000) a ptáme se ho na případné další zdroje odborné pomoci
- Jedna věc, která je pro mě nejdůležitější a pro kterou stojí za to žít
 - *Když člověk zažívá myšlenky na sebevraždu, snadno zapomíná na to dobré v životě. Když ale přemýšlíme o hezkých vzpomínkách a o všem, co máme rádi a co nám přináší radost, pomáhá nám to bojovat s těžkými pocity v momentu krize. Jaké jsou tvé důvody, proč stojí za to žít. Co je ta jedna nejdůležitější věc?*
 - *Co je v tvém životě nejlepší?*
 - *Co je v tvém životě nejdůležitější?*
 - *Na co se těšíš ve své budoucnosti/ až budeš starší?*

Příloha 2: Zápis o situaci

Zápis by měl být uložen na bezpečném místě a měl by obsahovat:

- jméno žáka
- datum události
- varovné znaky, které se u žáka objevily
- kdo s ním mluvil
- jak byla situace řešena
- jaké informace žák sdělil
- zda byli kontaktováni zákonní zástupci
 - co jim bylo sděleno
 - co sdělili, že učiní
- další kroky